

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบริหารนโยบายการคลัง

ของคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา
ร่วมกับกองนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2567

บทสรุปการพิจารณาศึกษา

๑. ความเป็นมา

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อ ๗๘ วรรคสอง (๕) แห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ ในภาพรวม สถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย รวมทั้งนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ การเงิน การคลัง การธนาคาร การประกันภัย ตลาดทุน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ต่อมาเมื่อวันพุธที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ คณะกรรมการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการด้านการคลังขึ้น โดยให้มีหน้าที่และอำนาจรวบรวมข้อมูล เบื้องต้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการก่อนการสอบหาข้อเท็จจริง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและเสนอแนะการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ หรือศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อด้านการคลัง

จากการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการด้านการคลัง พบว่าความสำคัญของการคลัง รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศให้บรรลุเป้าหมาย ต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ การจัดสรรใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ความเท่าเทียมกันในรายได้และความมีเสถียรภาพและการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ ส่วนเอกชนใช้เป็นแนวทางในการปรับการดำเนินธุรกิจขององค์กร ให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ มาตรการทางการคลังของรัฐบาล ที่นำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยมาตรการด้านรายได้ เป็นมาตรการในการแสวงหารายได้ของรัฐบาลเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทางเศรษฐกิจ มาตรการด้านรายจ่าย เป็นมาตรการที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และมาตรการการกีดกันสาธารณะ เป็นมาตรการที่รัฐกักเงินจากแหล่งเงินกู้ทั้งในและนอกประเทศเพื่อนำมาใช้จ่ายดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายทางเศรษฐกิจ เนื่องจากปัจจุบันการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเงินการคลังภาครัฐเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก และรายงานวิจัยของไทย ยังมีจำนวนน้อย

ดังนั้น เพื่อให้ภารกิจของคณะกรรมการด้านการคลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามหน้าที่และอำนาจดังกล่าว คณะอนุกรรมการร่วมกับกองนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จึงได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การบริหารนโยบายการคลัง ขึ้น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงวิชาการให้กับสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ ในการติดตามภาพรวมเศรษฐกิจและการดำเนินนโยบาย การคลังของประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและเสนอแนะด้านการคลังที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลได้ต่อไป

๒. องค์ประกอบของคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง วุฒิสภา ประกอบด้วย

๒.๑ นายสมชาย หาญหิรัญ	ประธานคณะกรรมการ
๒.๒ นายลักษณะณ์ วจนานวัช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒.๓ นายสมบูรณ์ งามลักษณะณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๒.๔ นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๒.๕ นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๒.๖ นายกูรดิษฐ์ จันทร์ศรีชวาลา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๒.๗ นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย	เลขานุการคณะกรรมการ
๒.๘ นายจิรัชย์ มุลทองโร้ย	โฆษกคณะกรรมการ
๒.๙ ศาสตราจารย์พิเศษสม จาตุศรีพิทักษ์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒.๑๐ นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒.๑๑ นางสาววิบูลย์ลักษณะณ์ ร่วมรักษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒.๑๒ นางประภาศรี สุฉันทบุตร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๒.๑๓ พลเอก สนธยา ศรีเจริญ	กรรมการ
๒.๑๔ นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์	กรรมการ
๒.๑๕ นางจิรดา สงฆ์ประชา	กรรมการ
๒.๑๖ นายวิรัตน์ เกษสมบูรณ์	กรรมการ
๒.๑๗ นายอนุพร อรุณรัตน์	กรรมการ

๓. องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการด้านการคลัง

๓.๑ คณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑) นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นางจิรดา สงฆ์ประชา	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔) นางสาวสัจจาภรณ์ ขนิษฐบุตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๕) นางกมลทิพย์ กรวิจิตรกุล	อนุกรรมการ
๖) นางสาววิไล ตันตินันท์ธนา	อนุกรรมการ
๗) นางไพรินทร์ ศรีสุภวินิจ	อนุกรรมการ
๘) นางอุไร ร่มโพธิหยก	อนุกรรมการ
๙) นายโยธิน จ้วงพานิช	อนุกรรมการ
๑๐) นางทมยันตี โปษยานนท์	อนุกรรมการ
๑๑) นายธรรมศักดิ์ สัมพันธ์สันติกุล	อนุกรรมการ
๑๒) นางวิภารัตน์ ปั้นเปี่ยมรัษฎ์	อนุกรรมการ

๓.๒) ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

- ๑) พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ
- ๒) นายวิสุทธิ์ มนต์วิวัติ
- ๓) นายวีระชัย ตันติกุล
- ๔) นายสุพจน์ ศักดิ์พิบูลย์จิตต์

๔. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- ๔.๑ เพื่อศึกษาบริบทความท้าทายด้านเศรษฐกิจการคลังและการปรับตัวของนโยบายการคลังภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงใหม่
- ๔.๒ เพื่อศึกษาทิศทางและบทบาทการดำเนินนโยบายการคลัง
- ๔.๓ เพื่อศึกษาระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ

๕. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทำให้การพิจารณาศึกษาของสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง วุฒิสภา ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ ในการติดตามภาพรวมเศรษฐกิจ และการดำเนินนโยบายการคลังของประเทศ ทั้งนโยบายรายได้ นโยบายรายจ่ายนโยบายหนี้สาธารณะ และนโยบายทรัพย์สิน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนและเสนอแนะด้านการคลังที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

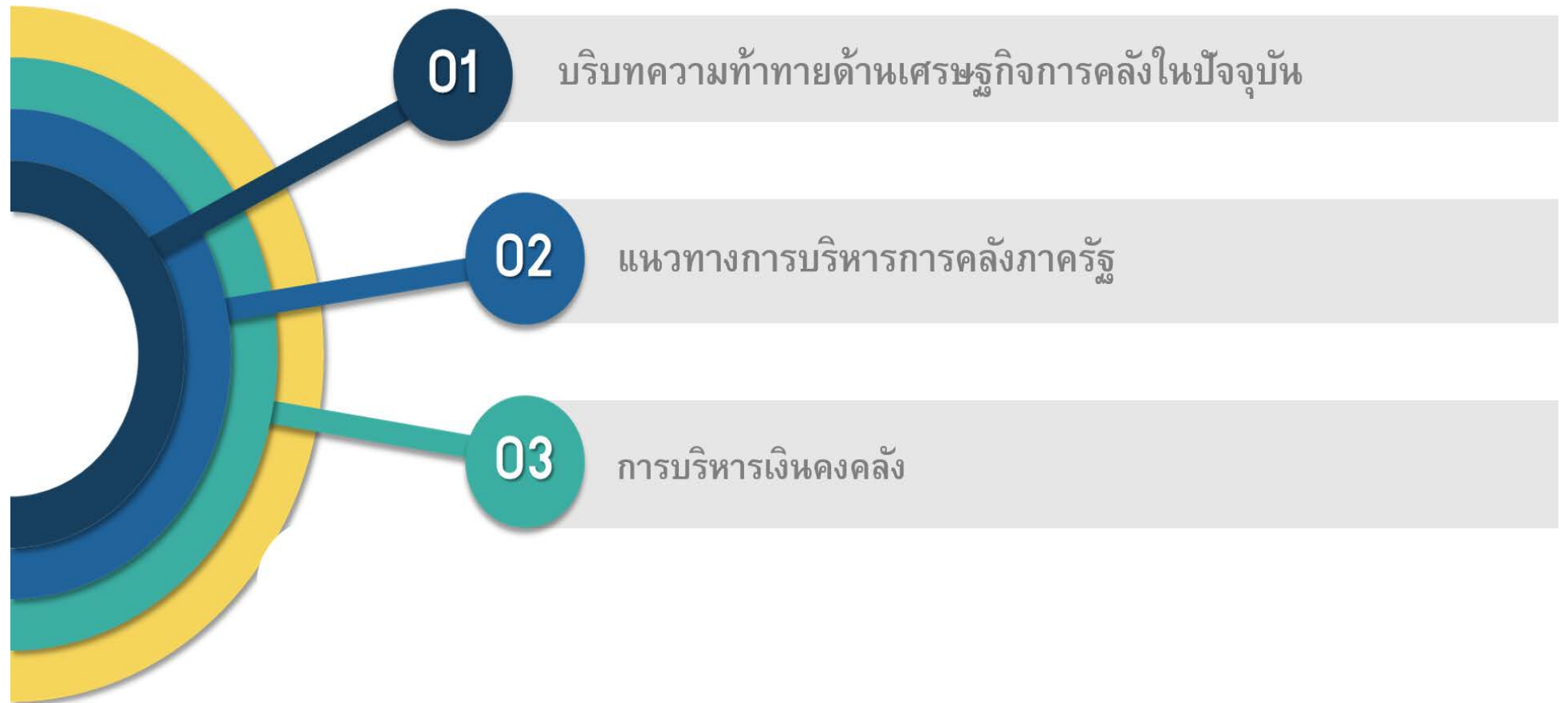
.....

การบริหารนโยบายการคลัง

ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2567

ประเด็นนำเสนอ

01

บริบทความท้าทายด้านเศรษฐกิจการคลังในปัจจุบัน

ด้านการใช้จ่าย

การบริโภคภาคเอกชน	= +7.1%yoy
การลงทุนภาคเอกชน	= +3.2 %yoy
การบริโภคภาครัฐ	= -4.6 %yoy
การลงทุนภาครัฐ	= -4.6 %yoy
การส่งออกสินค้าและบริการ	= 2.1 %yoy
การนำเข้าสินค้าและบริการ	= -2.2 %yoy

ด้านการผลิต

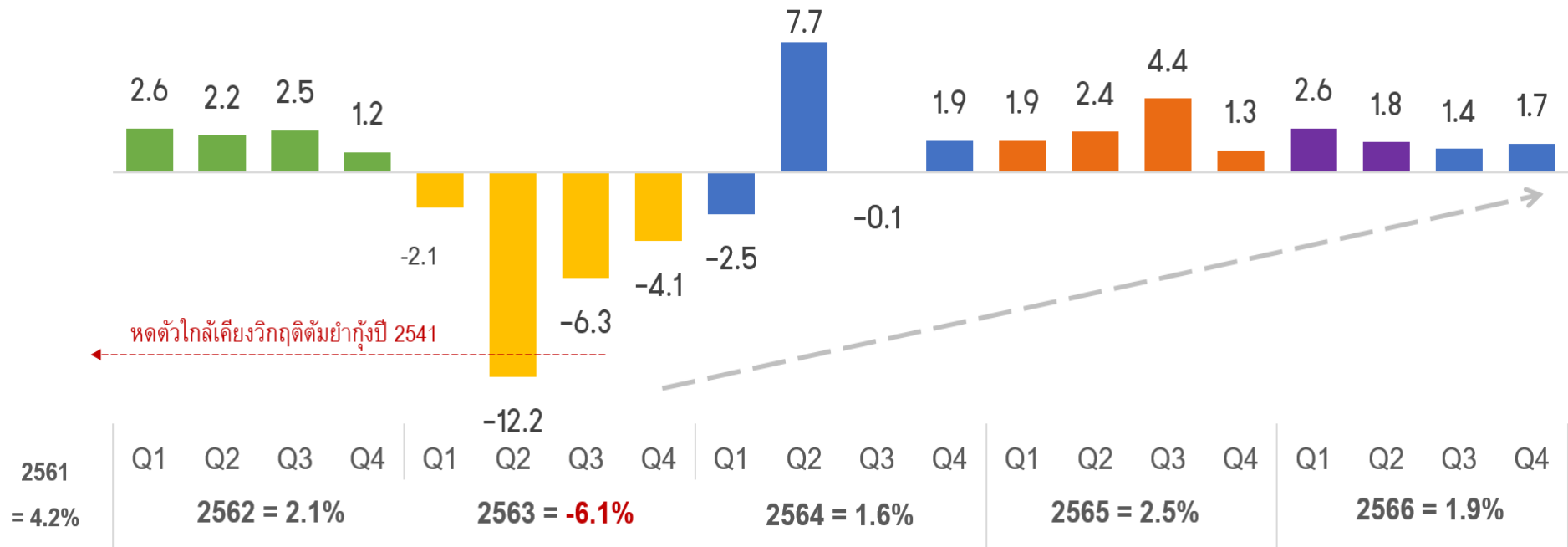
ภาคการเกษตร	= +1.9 %yoy
ภาคอุตสาหกรรม	= -2.4 %yoy
ภาคบริการ	= +4.3 %yoy
- ภาคบริการขายส่งขายปลีก	= +3.8%yoy
- ภาคบริการขนส่ง	= +8.4 %yoy
- ภาคบริการที่พักแรมและร้านอาหาร	= +18.0 %yoy

01

บริบทความท้าทาย ด้านเศรษฐกิจการคลังในปัจจุบัน

“เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มฟื้นตัวภายหลังจากได้รับผลกระทบ
จากการแพร่ระบาดของ COVID-19”

ผลจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้เศรษฐกิจไทยหดตัวต่ำสุดในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 และมีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ประมาณการเศรษฐกิจไทย
ปี 2567

ธปท.
2.5 – 3.0
(ณ ก.พ. 67)

สศช.
+2.7
(ณ ก.พ. 67)

กค.
+2.8
(ณ ม.ค. 67)

IMF
+3.6
(ณ พ.ย. 66)

World Bank
+3.2
(ณ ธ.ค. 66)

ADB
+3.3
(ณ ธ.ค. 66)

รายได้เพิ่มอย่างจำกัด

- 1 ภัยแรงงานลดลง ทำให้
รายได้ภาษีจากคนทำงาน
ลดลง

- 2 สูญเสียรายได้จาก
มาตรการลด/ยกเว้น
ภาษี

ปล่อยไว้
แบบนี้ไม่ได้ !!!

รายจ่ายเพิ่มอย่างมีนัย

- 1 รายจ่ายประจำลดไม่ได้ รายจ่าย
ลงทุนก็จำเป็นจะต้องเพิ่ม
แต่เพิ่มไม่ได้มาก
- 2 ภาระการคลังจาก
นโยบายกึ่งการคลัง
มากขึ้น
- 3 ค่าใช้จ่ายเพื่อสวัสดิการสังคม
คนชรา และเด็กเพิ่มขึ้น

รายจ่ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยามที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤต
แต่รายได้กลับหาได้อย่างยากลำบาก ทำให้ภาระทางการคลังสูงขึ้น มีความเสี่ยงทางการคลังมากขึ้น

02

แนวทางการบริหารการคลังภาครัฐ

“การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงหลัก 4E”

Economic Growth

1

เพื่อให้เศรษฐกิจมี GDP growth เพิ่มขึ้นผ่านการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายภาครัฐ และหรือการส่งออกสินค้าและบริการ หรือผ่านภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และหรือภาคบริการ

Economic Efficiency

3

ช่วยให้กลไกของระบบเศรษฐกิจทำงานได้ดีขึ้น มี Productivity ที่ดีขึ้น เช่น ที่นา 1 ไร่ ชาวนา 1 คน เดิมผลิตข้าวได้ 1 เกวียน แต่ถ้าผลิตได้ 1.5 เกวียน ถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ การมีอันดับ Competitiveness Index และ Ease of Doing Business ที่ดีขึ้น ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้นเช่นกัน

Economic Stability

ในขณะเดียวกัน ยังต้องดูแลให้เสถียรภาพภายในประเทศ ได้แก่ เงินเพื่อ การจ้างงาน และ หนี้สาธารณะ และเสถียรภาพภายนอกประเทศ ได้แก่ ดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัด และทุนสำรองระหว่างประเทศ อยู่ในเกณฑ์มั่นคงปลอดภัย

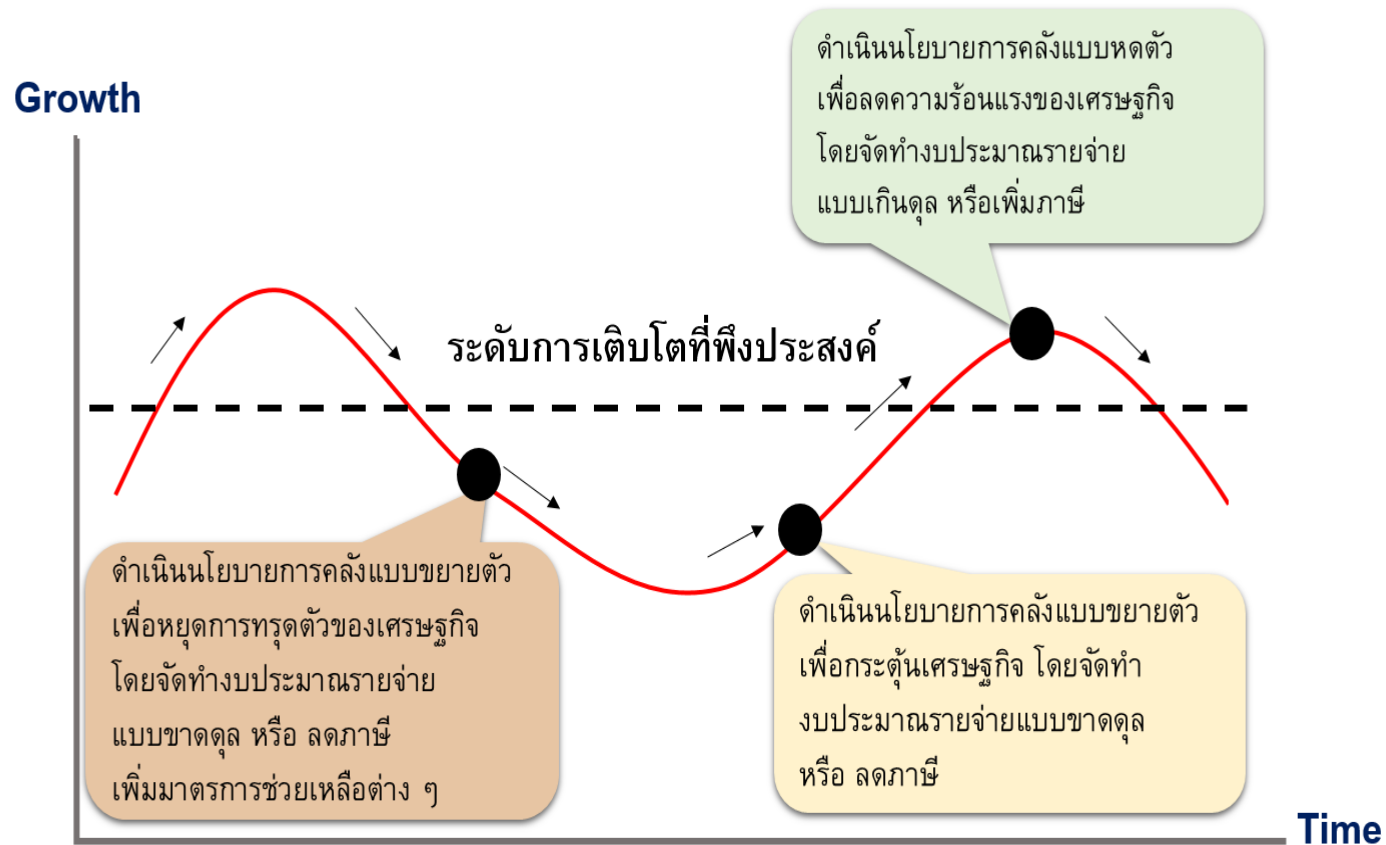
4

Economic Allocation

มุ่งลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้ด้อยโอกาสหรือมีรายได้น้อยของประเทศได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมกับกลุ่มคน และต้องดูแลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง

“นโยบายการคลังแบบต่อต้านวัฏจักรเศรษฐกิจ”

นโยบายการคลังที่เหมาะสม ควรส่งผลให้เกิดการเติบโตของเศรษฐกิจที่พึงประสงค์
กล่าวคือต้องเป็นนโยบายการคลังแบบตอบโต้วัฏจักรเศรษฐกิจ หรือ **Counter Cyclical**

นโยบายการคลังกับผลทางเศรษฐกิจ

นโยบายการคลัง	เป้าหมาย	วิธีการ
1. แบบหดตัว	ลดความต้องการใช้จ่ายภายในประเทศ ทำให้รายได้ประชาชนลดลง เพื่อชะลอความร้อนแรงของเศรษฐกิจ	- จัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบเกินดุล - จัดเก็บภาษีมากขึ้น
2. แบบขยายตัว	เพิ่มความต้องการใช้จ่ายภายในประเทศ ทำให้รายได้ประชาชนเพิ่มขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัว	- จัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบขาดดุล - ลดภาษี

นโยบายรายได้

กำหนด เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขอัตราภาษีอากร ฐานภาษีอากร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

3 กรมภาษี
กรมธนารักษ์
สคร.

นโยบายรายจ่าย

กำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่าย
จัดสรรงบประมาณ
อนุมัติงบประมาณ
การบริหารการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อกำกับดูแล และบริหารการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนัก
งบประมาณ
กรมบัญชีกลาง

นโยบายกึ่งการคลัง

การดำเนินมาตรการต่าง ๆ นอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินเพิ่มความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

สถาบันการเงิน
เฉพาะกิจของรัฐ
(SFIs)

นโยบายหนี้สาธารณะ

จัดหาแหล่งเงินกู้
ค้าประกันเงินกู้
ชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้
กำหนดแผนการกู้เงิน
บริหารหนี้สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการคลังและการพัฒนาเศรษฐกิจ

สำนักงานบริหาร
หนี้สาธารณะ

นโยบายทรัพย์สิน

บริหารสภาพคล่องหรือเงินคงคลังซึ่งเป็นเงินสดในมือของรัฐบาลให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม รวมถึงการบริหารตัวเงินคลังหรือกู้ระยะสั้น
พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มทรัพย์สินของรัฐทั้งที่ดินและหลักทรัพย์

กรมบัญชีกลาง
กรมธนารักษ์
สคร.

กรมสรรพากร
กรมสรรพสามิต
กรมศุลกากร

รัฐวิสาหกิจ
กรมธนารักษ์
ส่วนราชการอื่น

ฐานเงินได้
ฐานการบริโภค
ฐานทรัพย์สิน
ฐานการค้าระหว่างประเทศ

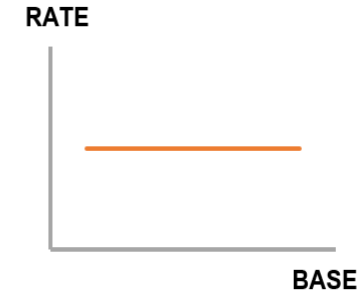
ภาษีทางตรง
ภาษีทางอ้อม

ฐานภาษี (Tax Base)	วัตถุประสงค์
<p>1 ฐานเงินได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา • ภาษีเงินได้นิติบุคคล • ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม 	<ul style="list-style-type: none"> ○ กระจายรายได้จากคนรวยไปสู่คนจน และช่วยบรรเทาความเหลื่อมล้ำในสังคม ○ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
<p>2 ฐานการบริโภค</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาษีสรรพสามิต • ภาษีมูลค่าเพิ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ○ แหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐบาล โดยเป็นภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งจัดเก็บตามหลักความเป็นกลางเป็นภาษีที่ก่อให้เกิดความบิดเบือนทางเศรษฐกิจน้อยที่สุด ○ จำกัดการบริโภคสินค้าที่รัฐบาลต้องการให้จำกัด เนื่องจากเป็นการเลือกเก็บจากสินค้าเฉพาะอย่าง จึงมีผลในการควบคุมการบริโภคและเหมาะที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายเฉพาะเรื่อง
<p>3 ฐานทรัพย์สิน</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาษีมรดก • ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 	<ul style="list-style-type: none"> ○ กระจายภาระภาษีในสังคม เพื่อสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรม ○ จัดเก็บภาษีจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากมูลค่าที่ดินหรือห้องชุดที่เพิ่มขึ้น จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของรัฐ
<p>4 ฐานการค้าระหว่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาษีศุลกากร 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมบางประเภท ○ จำกัดการบริโภคสินค้าที่ไม่จำเป็นฟุ่มเฟือย ○ ต่อรองการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ○ คุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ○ สนับสนุนการค้าและการผลิตผ่านการลดต้นทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

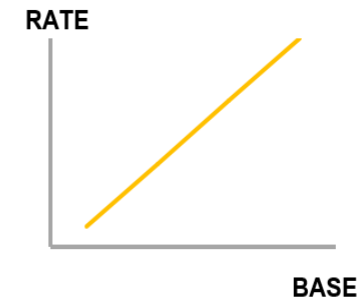
อัตราคงที่
(Flat Rate)

- เก็บอัตราเดียวกันเท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงฐานภาษี เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม

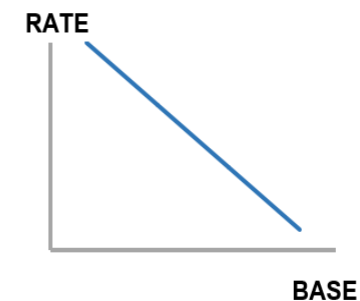
อัตราก้าวหน้า
(Progressive Rate)

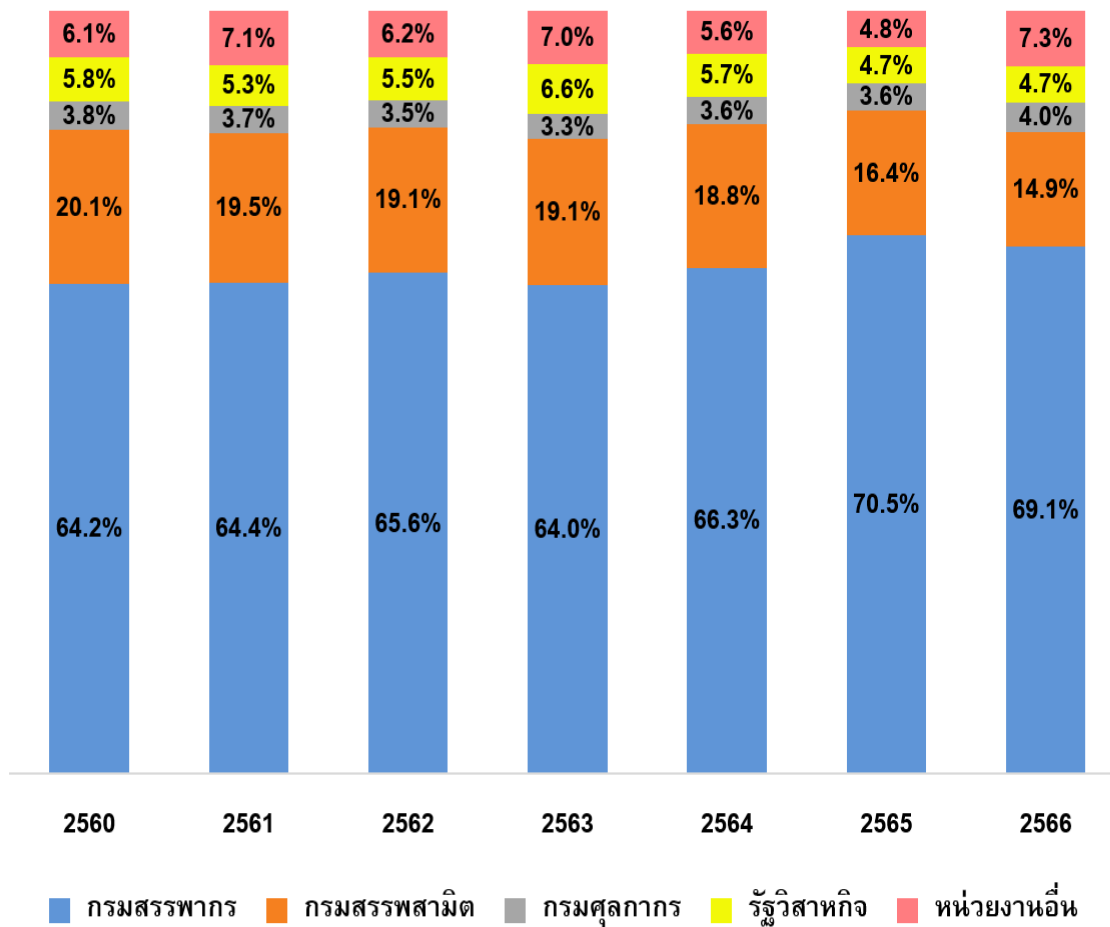
- เก็บหลายอัตรา รายได้สูงเสียภาษีในอัตราสูง เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อัตราถดถอย
(Regressive Rate)

- เก็บในอัตราที่แปรผกผันกับฐานภาษี เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง)

หน่วยงานอื่น

รัฐวิสาหกิจ

กรมศุลกากร

กรมสรรพสามิต

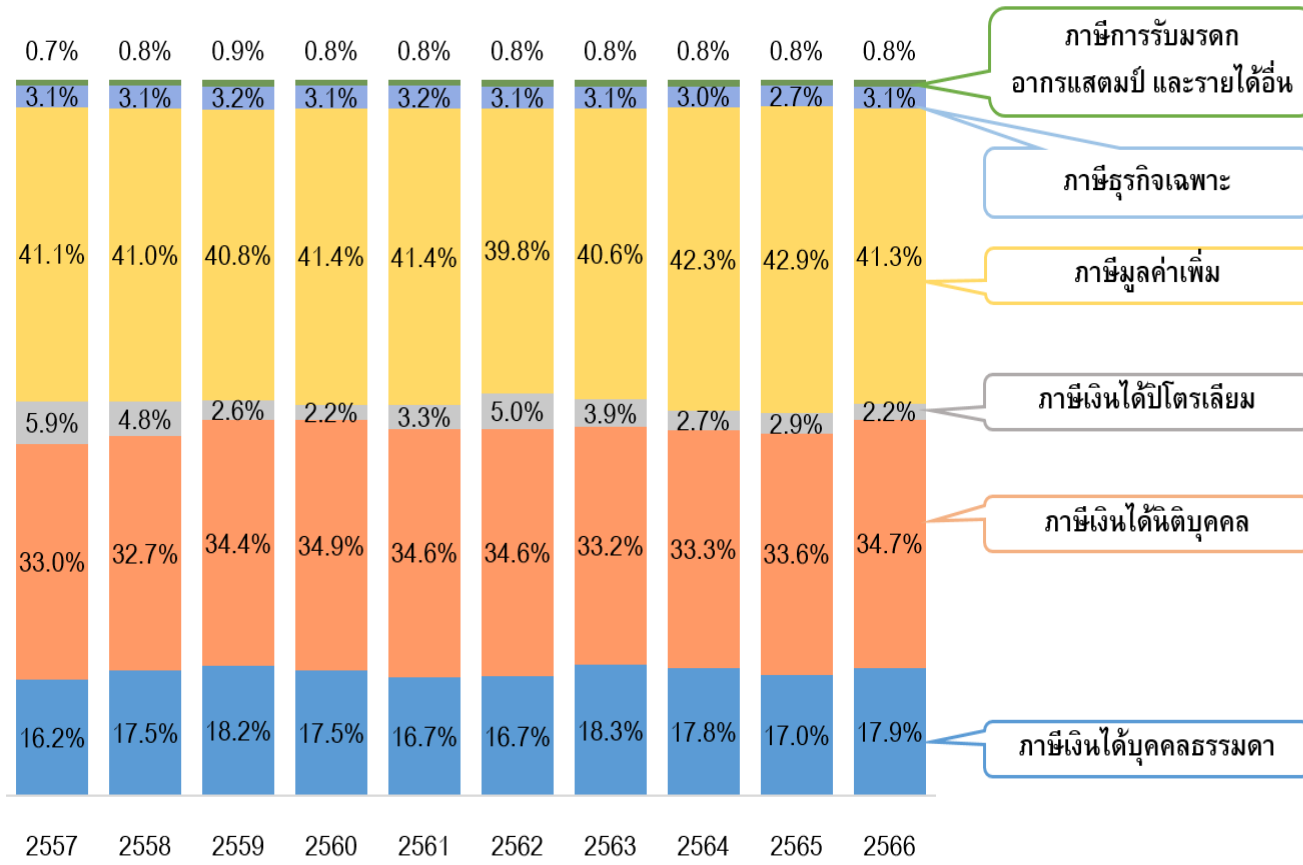
กรมสรรพากร

สัดส่วนรายได้
กรมสรรพสามิต
เฉลี่ยร้อยละ 18.3
สัดส่วนที่ลดลงในปี
2565 - 2566 เป็นผล
จากการปรับลด
อัตราภาษีน้ำมัน

เฉลี่ยร้อยละ 66.3
ของรายได้รัฐบาล
มาจากการจัดเก็บภาษี
ของกรมสรรพากร

■ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 ■ ภาษีเงินได้นิติบุคคล
 ■ ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม
■ ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 ■ ภาษีธุรกิจเฉพาะ
 ■ ภาษีอื่น+รายได้อื่น

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ปรับปรุงค่าใช้จ่ายและลดหย่อนตั้งแต่ปีภาษี 2560

เงินได้สุทธิ (บาท)	อัตรากำไร (%)
1 - 300,000 *	5
300,001 - 500,00	10
500,001 - 750,000	15
750,001 - 1,000,000	20
1,000,001 - 2,000,000	25
2,000,001 - 5,000,000	30
5,000,001 ขึ้นไป	35

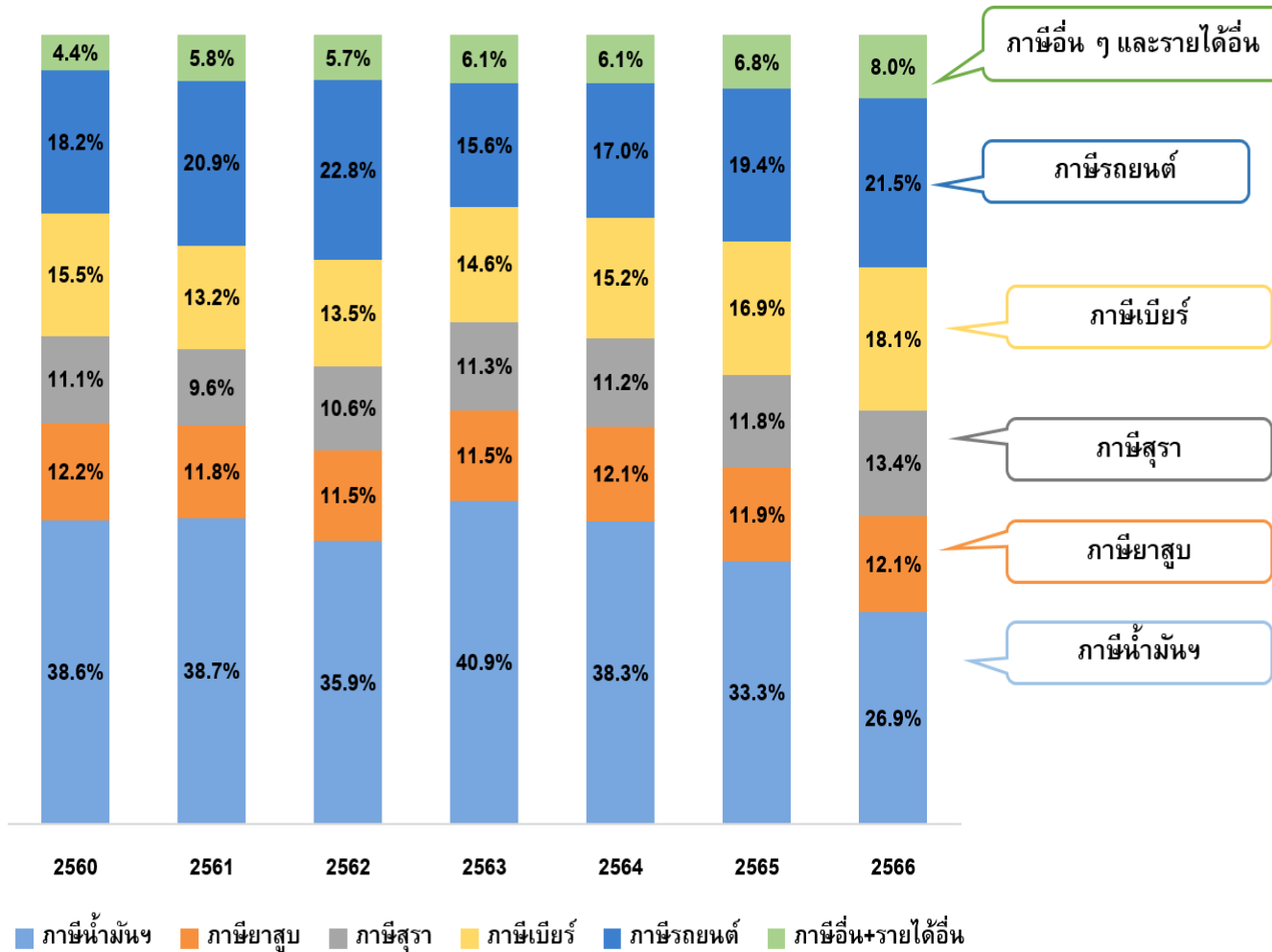
* ยกเว้นเงินได้สุทธิ 150,000 บาทแรก ยังสามารถใช้ได้ตาม พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 470 พ.ศ. 2551

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

จัดเก็บในอัตราร้อยละ 20 ตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีปี 2556

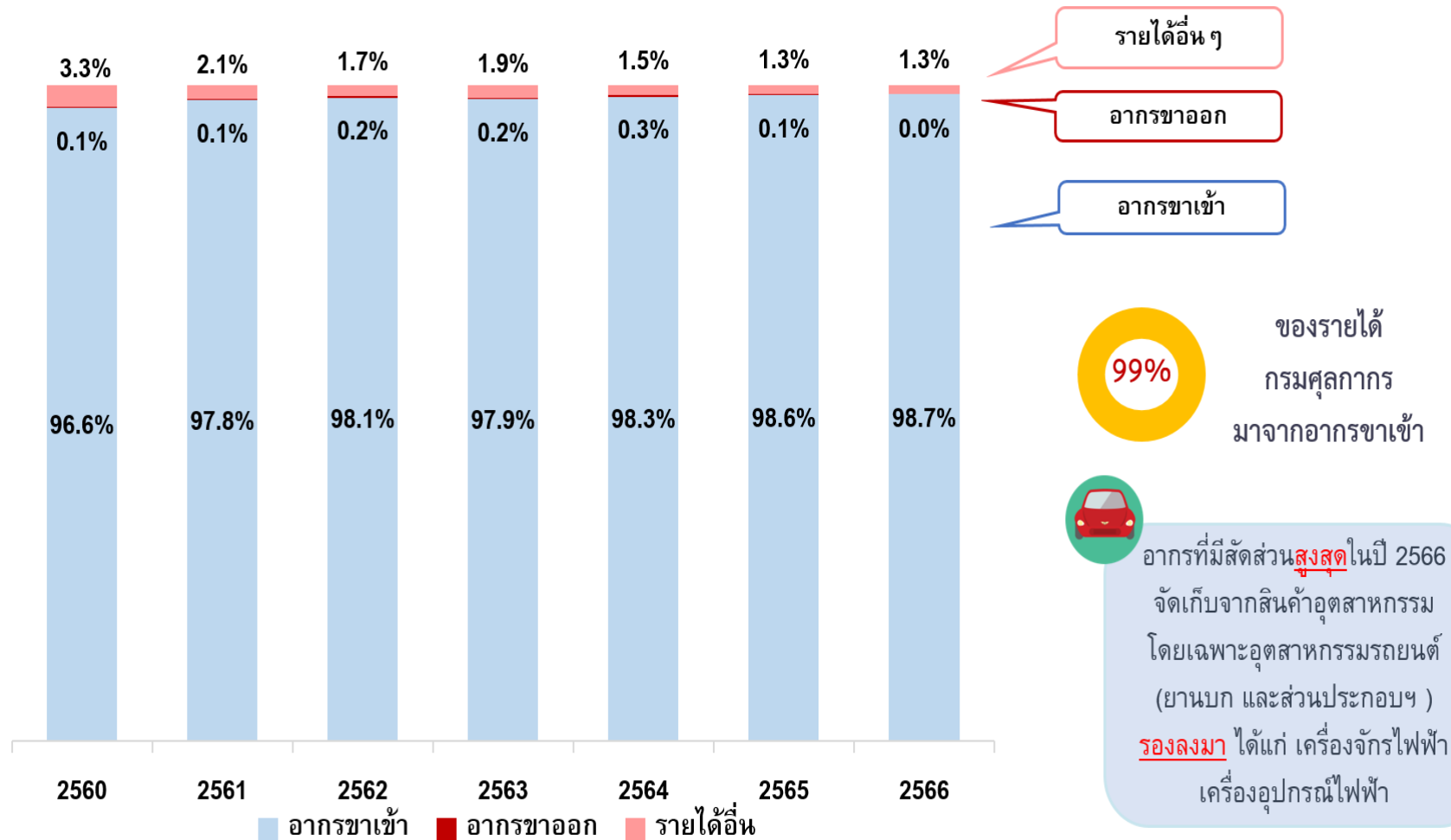
ช่วงกำไรสุทธิ (บาท)	อัตรากำไร SMEs (%)
น้อยกว่า 300,000	ได้รับการยกเว้น
300,001 - 3,000,000	15
3,000,001 ขึ้นไป	20

เงื่อนไข SMEs
1. ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท 2. รายได้ไม่เกิน 30 ล้านบาท

ภาษีน้ำมัน

สัดส่วนภาษีน้ำมันฯ ลดลง
เนื่องจากนโยบายเพื่อลด
ค่าครองชีพและบรรเทา
ความเดือดร้อนของ
ประชาชน ผ่านการดำเนิน
มาตรการ **ปรับลดอัตรา
ภาษีน้ำมันดีเซลลิตรละ
2.5 - 5 บาท** ในช่วง
ปีงบประมาณ 2565 - ปัจจุบัน

“การกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ”

รัฐวิสาหกิจในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง แยกรายสาขา

คำอธิบาย: ★ หมายถึง มีการนำส่งรายได้ในปีงบประมาณ 2566

หน่วย: ล้านบาท

ที่มาของรายได้	ปีนี้	ปีก่อน	เปรียบเทียบปีกับ		ปมก. ตาม เอกสาร ปม.	เปรียบเทียบปีกับ	
			ปีก่อน			ปมก. ตามเอกสาร ปม.	
			จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. กรมสรรพากร	2,211,557	2,166,431	45,126	2.1	2,029,100	182,457	9.0
2. กรมสรรพสามิต	477,132	503,465	(26,333)	(5.2)	567,000	(89,868)	(15.8)
3. กรมศุลกากร	126,754	110,452	16,302	14.8	105,500	21,254	20.1
รวมรายได้ 3 กรม	2,815,443	2,780,348	35,095	1.3	2,701,600	113,843	4.2
4. รัฐวิสาหกิจ	150,392	143,658	6,734	4.7	149,600	792	0.5
5. หน่วยงานอื่น	232,693	147,266	85,427	58.0	151,600	81,093	53.5
5.1 ส่วนราชการอื่น	223,563	139,213	84,350	60.6	143,400	80,163	55.9
5.2 กรมธนารักษ์	9,130	8,053	1,077	13.4	8,200	930	11.3
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	3,198,528	3,071,272	127,256	4.1	3,002,800	195,728	6.5
หัก ^{2/}	404,017	406,949	(2,932)	(0.7)	388,700	15,317	3.9
รวมรายได้สุทธิก่อนการจัดสรร อปท.	2,794,511	2,664,323	130,188	4.9	2,614,100	180,411	6.9
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ	127,703	132,668	(4,965)	(3.7)	124,100	3,603	2.9
รวมรายได้สุทธิ (Net)	2,666,808	2,531,655	135,153	5.3	2,490,000	176,808	7.1

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขเบื้องต้น ณ วันที่ 14 ธันวาคม 2566

- ^{2/} รายการหัก
- (1) ตินภาษีของกรมสรรพากร 356,028 ล้านบาท
 - (2) อากรถยนต์กรมศุลกากร 8,837 ล้านบาท
 - (3) จัดสรรรายได้จาก VAT ให้ อบจ. 25,549 ล้านบาท
 - (4) เงินกันเขตขยายภาษีสำหรับสินค้าส่งออก 13,603 ล้านบาท

ที่มา: กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมธนารักษ์ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
จัดทำโดย: ส่วนนโยบายรายได้ กองนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิ 2,666,808 ลบ. สูงกว่าประมาณการ 176,808 ลบ. โดยมีรายได้พิเศษที่ไม่ได้อยู่ในประมาณการ 72,673 ลบ. ดังนี้

- (1) การนำส่งทุนหรือกำไรส่วนเกินของทุนหมุนเวียน
- (2) Premium
- (3) เงินเหลือจ่ายจาก พ.ร.ก. เงินกู้โควิด 2563
- (4) ค่าสัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่
- (5) อากาศเข้าย้อนหลังตามคำพิพากษา
- (6) เงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืนของ บยส.

หากหักรายได้พิเศษดังกล่าว

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิ ในปีงบประมาณ 2566 จะมีจำนวน 2,594,135 ลบ. สูงกว่าประมาณการ 104,135 ลบ. (+4.2%) และสูงกว่าปีก่อน 2.5%

การเตรียมการประมาณการรายได้รัฐบาล

- ข้อสมมติฐานทางเศรษฐกิจ
- ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อรายได้จัดเก็บ
- ข้อมูลผลการจัดเก็บรายได้ในอดีต
- เลือกวิธีการที่เหมาะสม

ข้อสมมติฐานในการประมาณการรายได้

- อัตราการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจ (Real GDP)
- อัตราเงินเฟ้อ
- อัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้า
- อัตราการขยายตัวของการบริโภค
- อัตราการขยายตัวของการลงทุน
- อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ)
- ราคาน้ำมันในตลาดโลก
- ปริมาณเงินฝาก
- อัตราดอกเบี้ย

$$1 \quad \text{อัตราการบริโภคเฉลี่ย} \quad = \quad \frac{\text{รายได้ภาษี}}{\text{ฐานภาษี}}$$

(Effective Tax Rate : ETR)

$$2 \quad \text{Tax Buoyancy} = \frac{\text{อัตราการเปลี่ยนของภาษี}}{\text{อัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP}}$$

$$3 \quad \text{รายได้ต่อ GDP}$$

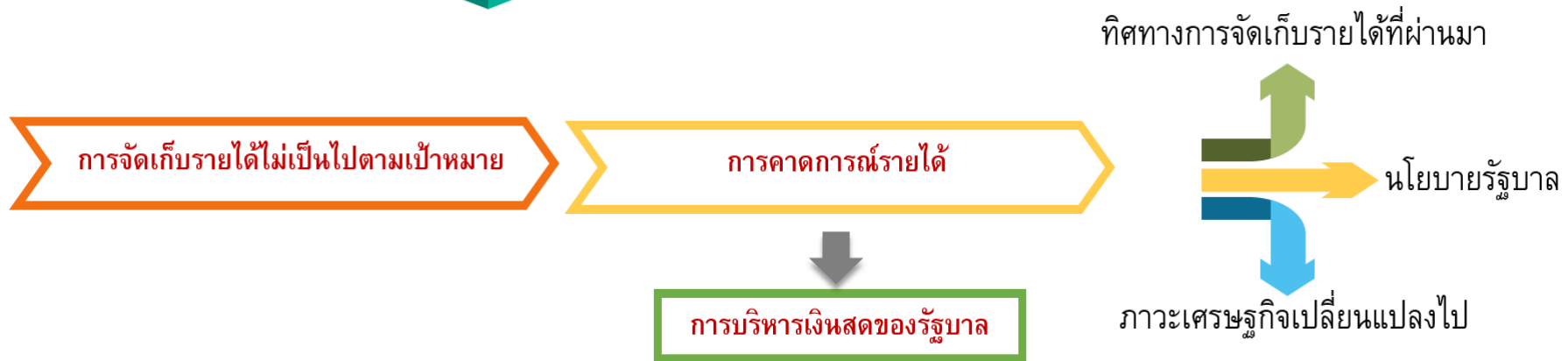
การประมาณการรายได้กับการคาดการณ์รายได้รัฐบาล

การประมาณการรายได้รัฐบาล คือ การจัดทำเป้าหมายทางด้านรายได้รัฐบาลที่กำหนดไว้ในเอกสารงบประมาณ

การคาดการณ์รายได้รัฐบาล คือ การจัดทำทิศทางของการจัดเก็บรายได้รัฐบาลที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป

งบประมาณรายจ่าย = ประมาณการรายรับ

รายรับ = รายได้ + เงินกู้

รายได้ (Revenue) กฎหมายได้ให้อำนาจแก่รัฐบาลในอันที่จะแสวงหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการกำหนดให้บุคคล หรือ คณะบุคคล หรือ นิติบุคคลชำระเงินให้แก่รัฐบาลได้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่มีภาระผูกพันต้องชดใช้คืน

รายได้ ประกอบด้วย ภาษีอากร รายได้จากรัฐพาณิชย์ การขายสิ่งของและบริการ และรายได้อื่น ๆ

เงินกู้ (Loan) เป็นรายรับที่รัฐบาลดำเนินการกู้ยืมมา โดยมีภาระผูกพันที่จะต้องชดใช้คืน โดยการกู้เงินในลักษณะดังกล่าวเป็นการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลของงบประมาณ

“**งบประมาณรายจ่าย**” หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

ในกรณีที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้**งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้** ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณกำหนดโดยอนุมัติของนายกรัฐมนตรี

การเสนอ**งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม**ต่อรัฐสภา
ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม โดยให้แสดงเหตุผลและเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

“งบประมาณรายจ่ายข้ามปี” หมายความว่า งบประมาณรายจ่ายที่มีระยะเวลาการใช้ได้เกิน
ปีงบประมาณตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ
รายจ่าย

งบประมาณรายจ่ายข้ามปี จะมีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่าย
ให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ โดยต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

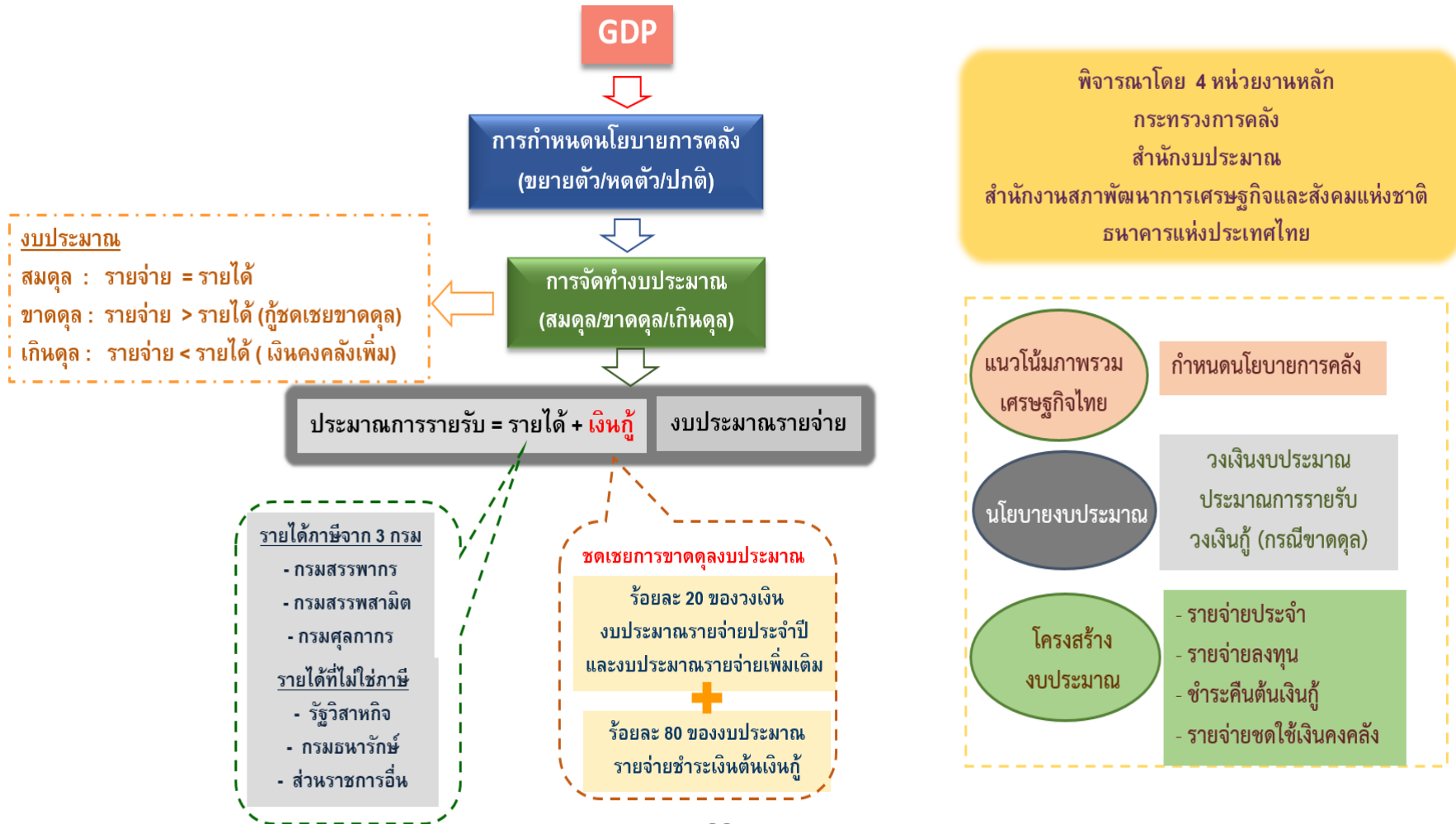

การขอเบิกเงินจากคลัง ตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใด ให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น
ในกรณีที่ไม่สามารถเบิกเงินจากคลังได้ภายในปีงบประมาณ ให้**ขอยาวเวลาขอเบิกเงินจากคลัง**ได้เฉพาะในกรณีที่หน่วยรับ
งบประมาณได้ก่อนนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว

การขอยาวเวลาขอเบิกเงินจากคลังให้**ขยายออกไปได้อีกไม่เกิน 6 เดือน** ของปีงบประมาณถัดไป
เว้นแต่มีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลังเวลาดังกล่าวให้ขอทำความตกลงกับ
กระทรวงการคลังเพื่อ**ขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 6 เดือน**

ในกรณีที่เป็น**งบประมาณรายจ่ายข้ามปี** การขอเบิกเงินจากคลังให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในระยะเวลา
ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เว้นแต่เป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปีที่ได้ก่อนนี้ผูกพันไว้
ก่อนสิ้นกำหนดเวลา และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังก็ให้ขอยาวเวลา
ขอเบิกเงินจากคลังต่อไปได้อีกไม่เกินหกเดือน แต่หากมีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลัง
เวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อ**ขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือน**

“นโยบายรายจ่าย”

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายของประเทศไทย

งบประมาณรายจ่าย

1. ผ่านกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน
2. กรอบกฎหมาย : สอดคล้องกับกฎหมายหลัก 5 ฉบับ
3. การดำเนินการ : ออกพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
4. กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี
 - กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย
 - ประมาณการรายรับ (รายได้ + เงินกู้)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ
กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
กฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ
กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง

4 หน่วยงานหลักในการพิจารณากรอบวงเงินงบประมาณ

<p>กระทรวงการคลัง (ประมาณการรายได้)</p> 	<p>สำนักงานงบประมาณ (รวบรวมความต้องการ ใช้งบประมาณ)</p> 	<p>สศช. (ประเมินภาวะเศรษฐกิจ)</p> 	<p>ธปท. (ประเมินภาวะเงินเฟ้อ)</p>
---	---	---	---

คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ

จัดทำ

- จัดทำให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณทุกปี
- เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ

แผนการคลังระยะปานกลาง (Medium-term Fiscal Framework: MTFF)

หน่วยงานจัดเก็บ บริหารจัดการการจัดเก็บรายได้ให้เป็นไปตาม MTFF

ฉบับปัจจุบัน ได้แก่ “แผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2567 - 2570) ฉบับทบทวน”

กำหนด งบประมาณการคลังระยะปานกลาง

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ	2566	2567	2568	2569	2570
รายได้รัฐบาลสุทธิ	2,490,000	2,787,000	2,899,000	2,985,000	3,074,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.8	11.9	4.0	3.0	3.0
งบประมาณรายจ่าย	3,185,000	3,480,000	3,591,000	3,706,000	3,825,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.7	9.3	3.2	3.2	3.2
ดุลการคลัง	(695,000)	(693,000)	(692,000)	(721,000)	(751,000)
ดุลการคลังต่อ GDP (ร้อยละ)	(3.83)	(3.63)	(3.43)	(3.40)	(3.36)
หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP (ร้อยละ)	62.97	64.00	64.65	64.93	64.81

ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2566

สำหรับงบประมาณ กำหนดกรอบเงินและจัดสรร

งบประมาณให้สอดคล้องกับประมาณการงบประมาณรายจ่าย

กรมบัญชีกลาง

อนุมัติเบิกจ่ายให้ส่วนราชการนำไปใช้จ่ายให้สอดคล้องกับประมาณการงบประมาณรายจ่าย

สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กู้เงินให้สอดคล้องกับดุลการคลังที่เกิดขึ้น

“นโยบายรายจ่าย”

แผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ 2567 - 2570) ฉบับทบทวน

ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2566

เป้าหมายของแผนการคลังระยะปานกลาง
(Medium-Term Fiscal Framework: MTFF)

— แผนการคลังระยะปานกลาง 2567 - 2570 ฉบับทบทวน —

“ควบคุมขนาดการขาดดุลต่อ GDP

ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง
ในระยะปานกลาง
รวมทั้งมุ่งสู่การจัดทำงบประมาณสมดุล
ในระยะเวลาที่เหมาะสม”

ปีงบประมาณ	2566	2567	2568	2569	2570
รายได้รัฐบาลสุทธิ	2,490,000	2,787,000	2,899,000	2,985,000	3,074,000
อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	3.8	11.9	4.0	3.0	3.0
งบประมาณรายจ่าย	3,185,000	3,480,000	3,591,000	3,706,000	3,825,000
อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ)	2.7	9.3	3.2	3.2	3.2
ดุลการคลัง	(695,000)	(693,000)	(692,000)	(721,000)	(751,000)
ดุลการคลังต่อ GDP (ร้อยละ)	(3.83)	(3.63)	(3.43)	(3.40)	(3.36)
หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP (ร้อยละ)	62.97	64.00	64.65	64.93	64.81

การดำเนินนโยบายการคลังในระยะปานกลางจะยึดหลัก...

Sound

นโยบายการคลังที่สมเหตุสมผล
สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจ

Strong

สร้างความเข้มแข็งให้ภาคการคลัง
ทั้งทางด้านรายได้ รายจ่าย และหนี้

Sustained

มุ่งสู่ภาคการคลังที่ยั่งยืน
เข้าสู่สมดุลในระยะเวลาที่เหมาะสม

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	2562	2563	2564	2565	2566	2567
1. วงเงินงบประมาณ	3,000,000.0	3,200,000.0	3,285,962.5	3,100,000.0	3,185,000.0	3,480,000
(สัดส่วนต่อ GDP) (%)	17.1	20.1	20.0	18.3	17.8	18.3
1.1 รายจ่ายประจำ	2,272,656.3	2,403,694.4	2,537,652.3	2,373,009.5	2,396,942.2	2,532,826.9
(สัดส่วนต่องบประมาณ) (%)	75.8	75.1	77.2	76.5	75.3	72.8
1.2 รายจ่ายลงทุน	649,138.2	644,425.7	649,310.2	611,933.4	695,077.4	717,722.2
(สัดส่วนต่องบประมาณ) (%)	21.6	20.1	19.8	19.7	21.8	20.6
1.3 รายจ่ายชำระต้นเงินกู้	78,205.5	89,170.4	99,000.0	100,000.0	100,000	118,320
(สัดส่วนต่องบประมาณ) (%)	2.6	2.8	3.0	3.2	3.1	3.4
1.4 รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง	-	62,709.5	-	596.7	-	118,361.1
(สัดส่วนต่องบประมาณ) (%)	-	2.0	-	0.02	-	3.4
1.5 รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย	-	-	-	24,978.6	-	-
(สัดส่วนต่องบประมาณ) (%)	-	-	-	0.8	-	-
2. ประมาณการรายได้	2,550,000.0	2,731,000.0	2,677,000.0	2,400,000.0	2,490,000	2,787,000
(สัดส่วนต่อ GDP) (%)	15.0	17.1	16.3	14.1	13.9	14.7
3. การขาดดุล/เกินดุล	(450,000)	(469,000)	(608,962.5)	(700,000)	(695,000)	(693,000)
(สัดส่วนต่อ GDP) (%)	(2.6)	(2.9)	(3.7)	(4.1)	(3.9)	(3.6)
4. ผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ*	16,879,000	15,610,200	16,468,800	16,977,700	17,905,900	19,022,200

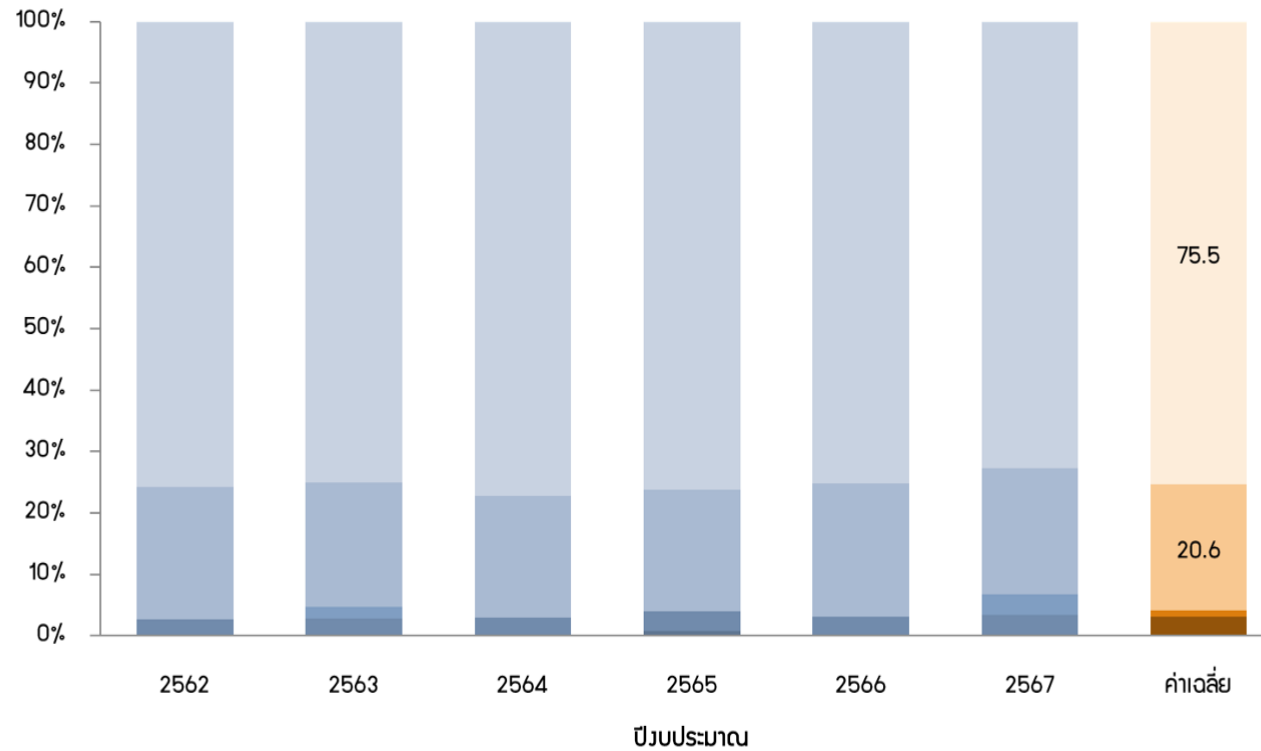
หมายเหตุ: * ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ตามเอกสารงบประมาณโดยสังเขป

ที่มา : งบประมาณโดยสังเขป, สำนักงบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามโครงสร้างงบประมาณ
ปี 2562 - 2567

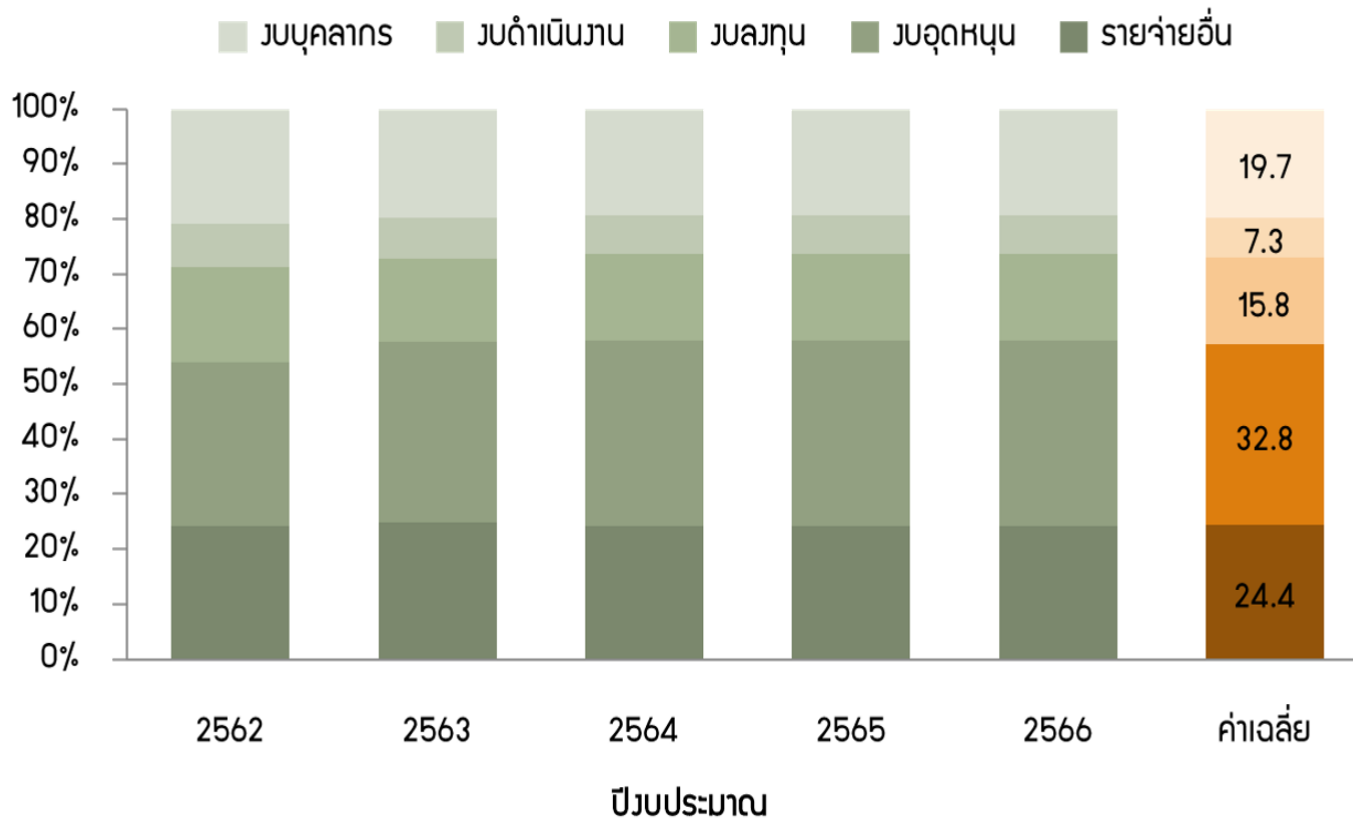
รายจ่ายประจำ 75.5% รายจ่ายลงทุน 20.6%

รายจ่ายประจำ รายจ่ายลงทุน รายจ่ายเพื่อชดใช้วินคควคล รายจ่ายเพื่อชำระคืนต้นเงินกู้ รายจ่ายชดใช้ทุนสำรองจ่าย

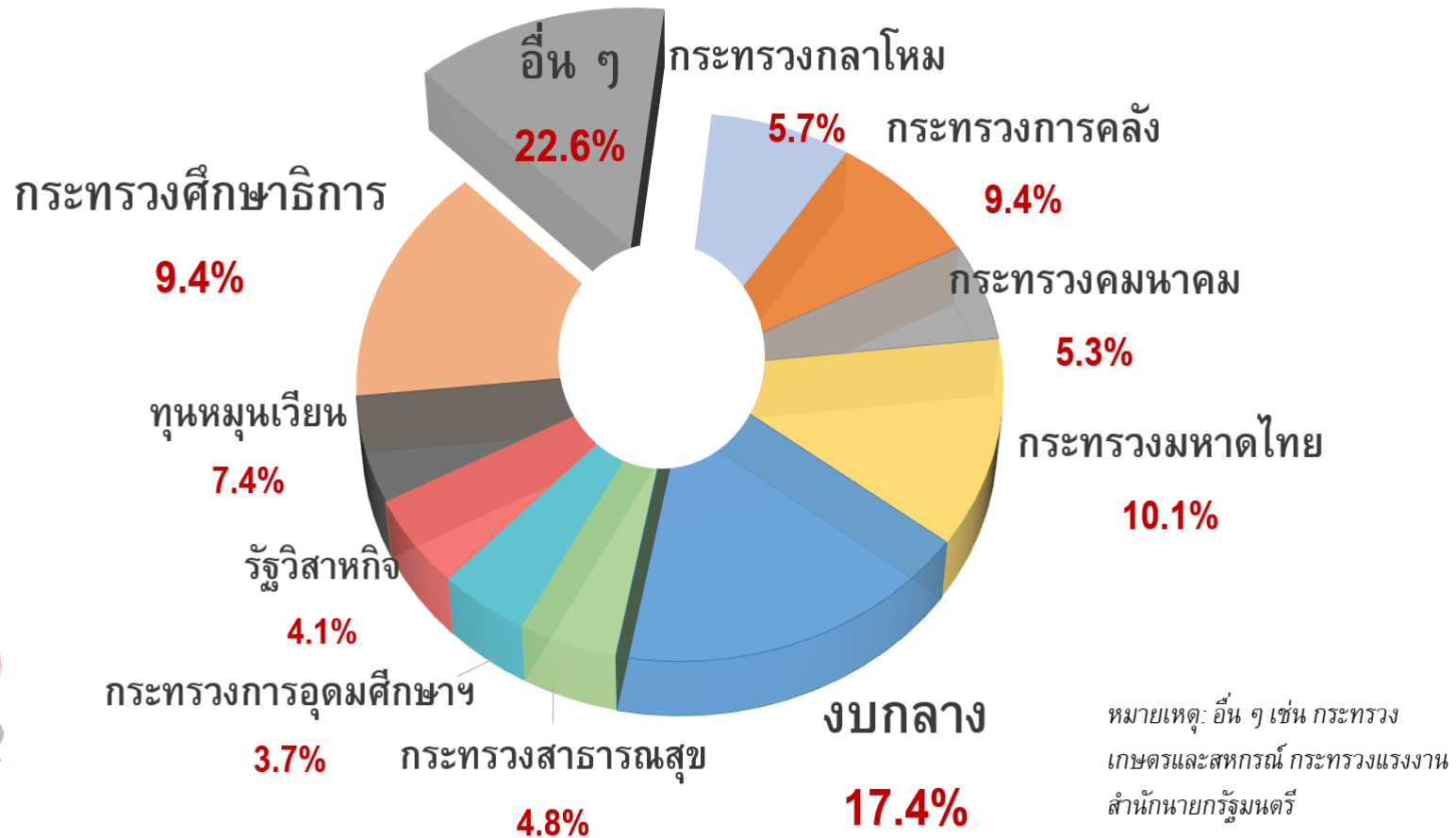
งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามงบรายจ่าย
ปี 2562 - 2566

งบอุดหนุน 32.8% รายจ่ายอื่น 24.4%

“นโยบายรายจ่าย”

กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 จำแนกรายหน่วยงาน

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้มีการดำเนินกิจกรรมกึ่งการคลังอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ลดข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้การดำเนินนโยบายผ่านหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยราชการซึ่งมีทรัพยากรและความชำนาญเฉพาะด้านยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

“นโยบายกึ่งการคลัง” คืออะไร ?

การดำเนินกิจกรรมหรือนโยบายรัฐบาลผ่านหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ส่วนราชการ

อาทิ **สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) และรัฐวิสาหกิจ (SOEs)**

ซึ่งเป็นนโยบายพิเศษของรัฐบาลที่อาจนอกเหนือจากภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ

ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายดังกล่าวอาจมีภาระที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบหรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) และรัฐวิสาหกิจ (SOEs) ร่วมรับผิดชอบ

รูปแบบของนโยบายกึ่งการคลังภายใต้มาตรา 28 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ...

การให้สินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรน

SFIs ดำเนินการให้สินเชื่อแก่ประชาชน หรือผู้ประกอบการเฉพาะกลุ่ม อาทิ เกษตรกร SMEs ตามพันธกิจของแต่ละ SFIs ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ หรือในช่วงที่เกิดภัยธรรมชาติ โดยรัฐบาลชดเชย อัตราดอกเบี้ยหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปล่อยสินเชื่อให้แก่ SFIs

1

สินเชื่อ
เงื่อนไขผ่อนปรน

2

ค่าประกันสินเชื่อ

การค้ำประกันสินเชื่อ

ดำเนินโครงการค้ำประกันสินเชื่อ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ได้ทั่วถึงและเพียงพอมากขึ้น โดยรัฐบาลสนับสนุนค่าธรรมเนียม การค้ำประกันบางส่วนและชดเชยส่วนต่างของการค้ำประกันให้แก่ SFIs

การพยุงราคาผลผลิตการเกษตร

ประกันรายได้ขั้นต่ำให้กับเกษตรกร ซึ่งเกษตรกร ที่มีผลผลิตทางการเกษตรจะขายผลผลิต ในราคาตลาดด้วยตนเอง แต่หากราคาตลาดที่ขายได้นั้น ต่ำกว่าราคาประกันที่ไว้ตามสัญญาประกันราคา เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับเงินชดเชย ส่วนต่างจากรัฐบาล

3

ประกันราคาสินค้า

“นโยบายหนี้สาธารณะ” นิยามหนี้สาธารณะ

นิยามหนี้สาธารณะและการบริหารหนี้สาธารณะ
ตาม พ.ร.บ. การบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“**หนี้สาธารณะ**” คือ หนี้ที่กระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจกู้ หรือหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน แต่ไม่รวมถึง หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ หรือธุรกิจประกันสินเชื่อ โดยกระทรวงการคลัง มิได้ ค้ำประกัน และหนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทย

“**การบริหารหนี้สาธารณะ**” คือการก่อหนี้โดยการกู้เงิน หรือการค้ำประกัน การชำระหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับหนี้สาธารณะ

“**หนี้สาธารณะ**” ของไทย ณ วันที่ 31 มกราคม 2567 อยู่ที่ร้อยละ 62.23 ต่อ GDP

“นโยบายหนี้สาธารณะ” องค์ประกอบของหนี้สาธารณะ

1. หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง

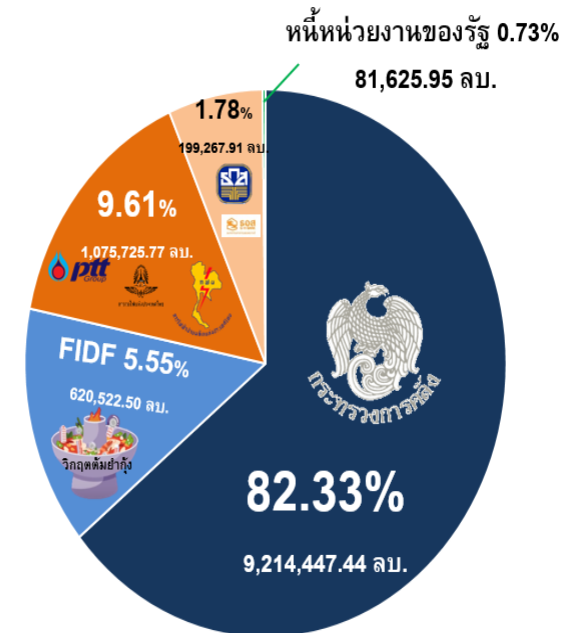
2. หนี้ที่รัฐบาลกู้เพื่อชดใช้ความเสียหายให้ FIDF

3. หนี้รัฐวิสาหกิจ

(กระทรวงการคลังค้ำประกันและไม่ค้ำประกัน) อาทิ รฟท. กฟผ. เป็นต้น

4. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงินฯ (เฉพาะหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน) อาทิ เงินกู้ ธ.ก.ส. เพื่อใช้ในโครงการรับจำนำผลิตผลทางการเกษตร เป็นต้น

5. หนี้หน่วยงานของรัฐ อาทิ หนี้ของสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (NEDA) กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

ณ สิ้นเดือนมกราคม 2567 คิดเป็น **62.23%** ของ GDP

แต่ไม่รวมถึง

Central Bank

ธนาคารแห่งประเทศไทย

Local Government

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

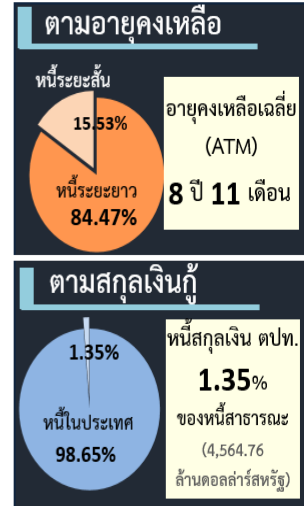
PDMO

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ 31 มกราคม 2567

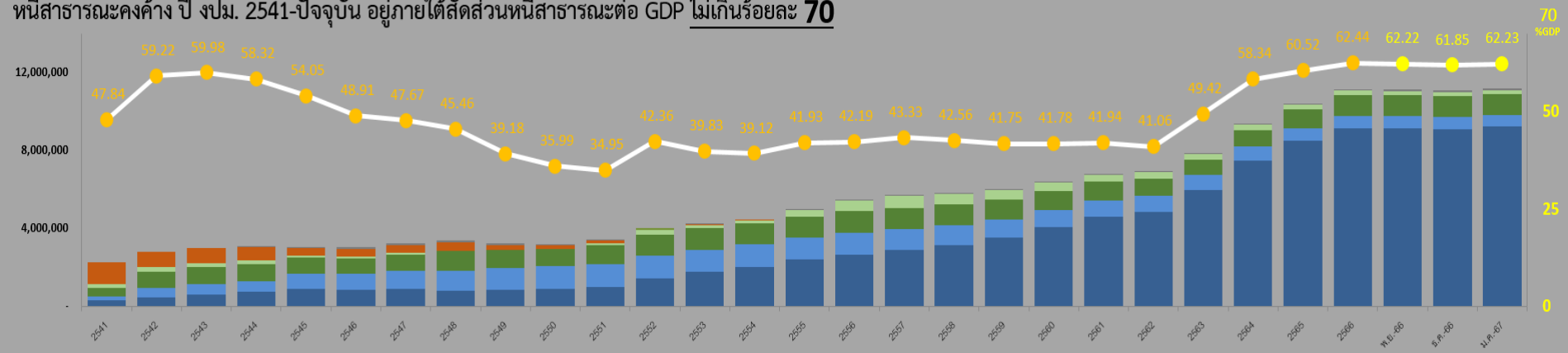
62.23% ต่อ GDP

หน่วย : ล้านบาท

องค์ประกอบของหนี้	พ.ย. 66	ธ.ค. 66	ม.ค. 66	สัดส่วน%	%GDP
1. รัฐบาลกู้โดยตรง	9,154,638.51	9,106,186.65	9,214,447.44	82.33	51.24
2. รัฐบาลกู้เพื่อชดใช้ความเสียหายของ FIDF	625,422.50	620,522.50	620,522.50	5.55	3.45
3. รัฐวิสาหกิจ	1,076,508.49	1,073,853.66	1,075,725.77	9.61	5.98
4. รัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจในภาคการเงินฯ (รัฐบาลค้ำประกัน)	203,271.11	202,267.50	199,267.91	1.78	1.11
5. หน่วยงานของรัฐ	71,757.68	81,746.76	81,625.95	0.73	0.45
รวม	11,131,598.29	11,084,577.07	11,191,589.57		
GDP	17,890,089.33	17,921,213.00	17,982,941.86		
DEBT/GDP	62.22%	61.85%	62.23%		

หนี้สาธารณะคงค้าง ปี ปม. 2541-ปัจจุบัน อยู่ภายใต้สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ไม่เกินร้อยละ 70

หมายเหตุ: สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP สบน. คำนวณเป็นรายเดือนจากตัวเลข GDP ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามประกาศเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2567

นิยามหนี้ภาครัฐบาล (General Government Debt)

“หนี้ภาครัฐบาล” ตามนิยามของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF)

ประกอบด้วย

หนี้ของรัฐบาลกลาง + หน่วยงานนอกงบประมาณและกองทุนประกันสังคม + หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น

“หนี้ภาครัฐบาลของประเทศไทย”

คำนวณจาก ผลรวมของหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง + หนี้ FIDF + หนี้รัฐวิสาหกิจที่รัฐบาล
รับภาระ + หนี้หน่วยงานของรัฐ + ประมาณการหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หากคำนวณตามนิยามของ IMF “หนี้ภาครัฐบาล” ของประเทศไทย

ณ วันที่ 31 มกราคม 2567 จะเท่ากับร้อยละ 56.31 ต่อ GDP (ต่ำกว่าหนี้สาธารณะซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 62.23 ต่อ GDP)

ประมาณการสัดส่วนหนี้ภาครัฐบาล
(General Government Debt)
ต่อ GDP ของไทยเปรียบเทียบกับ
ประเทศในภูมิภาค ASEAN
และประเทศสำคัญ ปี 2567

ประเทศ	% ต่อ GDP (ที่มา IMF)
ญี่ปุ่น	255.24
กรีซ	167.97
สิงคโปร์	167.89
อิตาลี	143.73
สหรัฐอเมริกา	123.29
ลาว	121.75
ฝรั่งเศส	110.03
เบลเยียม	105.98
สหราชอาณาจักร	104.14
บราซิล	88.08
จีน	82.98
มาเลเซีย	66.91
เยอรมนี	65.86
ฟิลิปปินส์	57.56
ไทย	56.31% (PDMO)
ออสเตรเลีย	51.92
อินโดนีเซีย	39.03
กัมพูชา	35.32
ตุรกี	34.41
เวียดนาม	33.96
สวีเดน	32.30
ไต้หวัน	26.62

หมายเหตุ:

- 1) ตามนิยาม IMF General Government Debt ประกอบด้วย หนี้ของรัฐบาลกลาง + หน่วยงานนอกงบประมาณและกองทุนประกันสังคม + หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น
- 2) สำหรับประเทศไทย เป็นข้อมูลประมาณการ ณ สิ้นเดือนมกราคม 2567 คำนวณ General Government Debt จากหนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง + หนี้ FIDF + หนี้รัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลรับภาระ + หนี้หน่วยงานของรัฐ + ประมาณการหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำหรับข้อมูลที่น่ามาคำนวณเป็นของเดือนมกราคม 2567 ยกเว้น อปท. เป็นข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2566
- 3) สำหรับประเทศในภูมิภาค ASEAN และประเทศสำคัญ แหล่งที่มา IMF และ S&P เป็นข้อมูลประมาณการปี 2566 จัดทำ ณ เดือนธันวาคม 2566 สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2567

กรอบเพดานการก่อหนี้ของรัฐบาล
กระทรวงการคลังกู้เงิน
ในนามรัฐบาลได้ 6 วัตถุประสงค์

- เพื่อชดเชยการขาดดุล (On-budget)
- เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Off-budget)
- เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ (Off-budget)
- เพื่อให้หน่วยงานอื่นกู้ต่อ (Off-budget)
- เพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ (Off-budget)
- เพื่อบริหารสภาพคล่องของเงินคงคลัง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการก่อหนี้สาธารณะ

เพิ่มขีดความสามารถ
ในการแข่งขันกับ
ต่างประเทศ
(Competitiveness)
ให้ภาคเอกชน

เพิ่มผลผลิตการผลิต
(Productivity)
ของเศรษฐกิจไทย

พัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค
กระจายรายได้และ
โอกาสทางเศรษฐกิจ

พัฒนาคุณภาพชีวิต
ประชาชนโดยการสร้าง
รายได้และโครงสร้าง
พื้นฐานที่ดี

ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

1

กำหนดสัดส่วนงบลงทุน
มาตรา 20(1)

- ✓ งบลงทุนต้อง $\geq 20\%$ ของงบประมาณ และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินขาดดุล
(= ภูขาดดุลเพื่อไปลงทุนเท่านั้น)

2

กำหนดสัดส่วนงบชำระหนี้
ภาครัฐ มาตรา 11(4)
และ 20(3)

- ✓ ต้องตั้งเพื่อชำระคืนเงินต้น ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายในการกู้เงินอย่างพอเพียง
- ✓ สัดส่วนงบชำระหนี้ภาครัฐตามที่คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ
กำหนด (2.5 – 4.0% ของงบประมาณ)

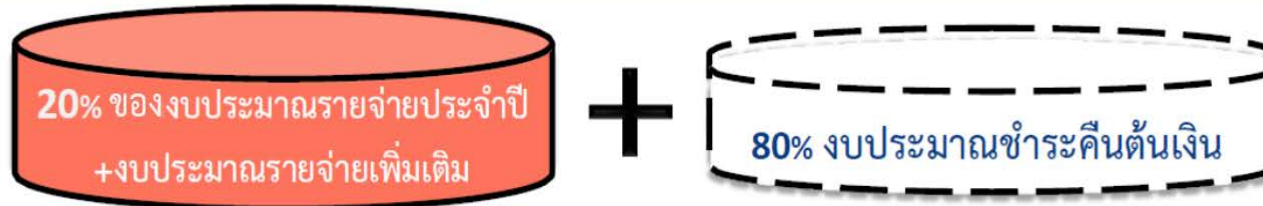
3

กำหนดสัดส่วน/ตัวชี้วัด
ในการบริหารหนี้สาธารณะ
มาตรา 50

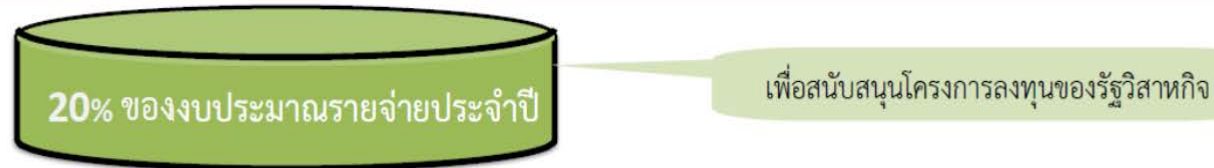
- ✓ หนี้สาธารณะต่อ GDP ต้อง $\leq 70\%$
- ✓ ภาระหนี้ของรัฐบาล ต่อ ประมาณการรายได้ ต้อง $\leq 35\%$
- ✓ หนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อ หนี้สาธารณะทั้งหมด ต้อง $\leq 10\%$
- ✓ ภาระหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อ รายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ ต้อง $\leq 5\%$

“นโยบายหนี้สาธารณะ”
กรอบการกู้เงินของรัฐและการค้าประกันกู้

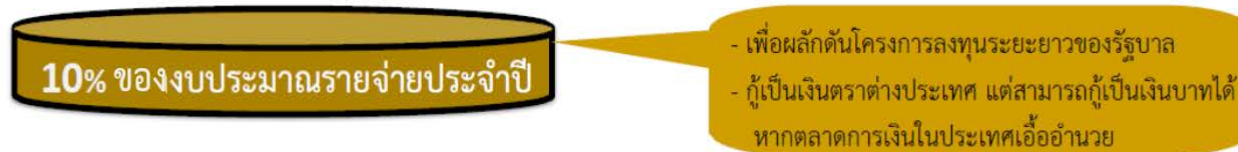
A กรอบเพดานการกู้เพื่อชดเชยขาดดุล+การปรับโครงสร้างหนี้ที่กระทรวงการคลังค้า

B กรอบเพดานการกู้เพื่อค้าประกันให้รัฐวิสาหกิจ + ให้กู้ต่อเป็นบาท

C กรอบเพดานการกู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม+ให้กู้ต่อ (กู้เป็นเงินตราต่างประเทศ)

D กรอบเพดานการกู้เพื่อบริหารสภาพคล่องของเงินคงคลัง

การกู้เพื่อชดเชย ขาดดุล

ให้กระทำได้ในปีงบประมาณนั้น ๆ เว้นแต่ ในกรณีที่ มีการอนุมัติให้เบิกเงินงบประมาณรายจ่ายได้ภายหลังจากวันสิ้นปีงบประมาณใด รัฐมนตรีอาจขยายเวลากู้เงินออกไปภายหลังจากวันสิ้นปีงบประมาณนั้นได้

ทั้งนี้ การกู้เงินดังกล่าวต้องไม่เกินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติให้เบิกได้ภายหลังจากวันสิ้นปีงบประมาณนั้น

ให้รัฐมนตรีประกาศวงเงินกู้ในส่วนที่มีการขยายเวลากู้เงินภายหลังจากวันสิ้นปีงบประมาณตามวรรคสองในราชกิจจานุเบกษาด้วย

03

การบริหารเงินคงคลัง

เงินคงคลัง

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง
เทียบเท่าเงินสดที่อยู่ในมือของกระทรวงการคลัง
ในที่ต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
ณ ขณะใดขณะหนึ่ง

การบริหารตัวเงินคลัง

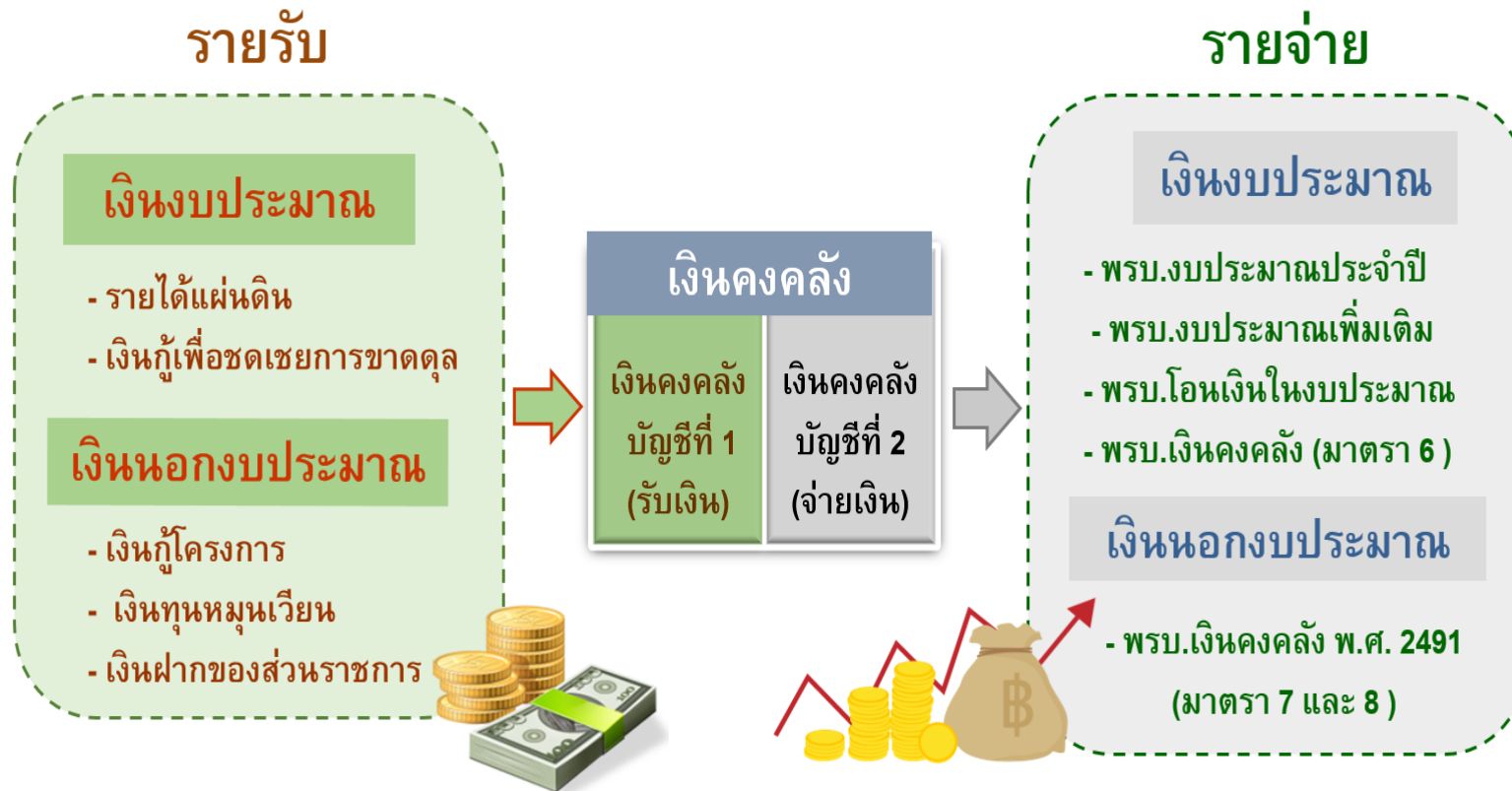
เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารเงินคงคลัง
ซึ่งเป็นการกู้เงินภายในประเทศในระยะเวลา
1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน

วัตถุประสงค์ : เพื่อบริหารให้มีจำนวนเหมาะสมเพียงพอต่อการรับ - จ่าย โดยคำนึงถึงต้นทุนในการถือครองเงิน

ปริมาณเงินคงคลังที่เหมาะสมจะทำให้การบริหารการใช้จ่ายของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ

จำนวนเงินคงคลังที่มีน้อยไป ➡ ปัญหาสภาพคล่องในการใช้จ่ายของรัฐบาล

จำนวนเงินคงคลังที่มีมากเกินไป ➡ การดึงทรัพยากรของภาคเอกชนมาไว้ที่ภาครัฐเกินความจำเป็น
และเป็นการเพิ่มภาระหนี้ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ

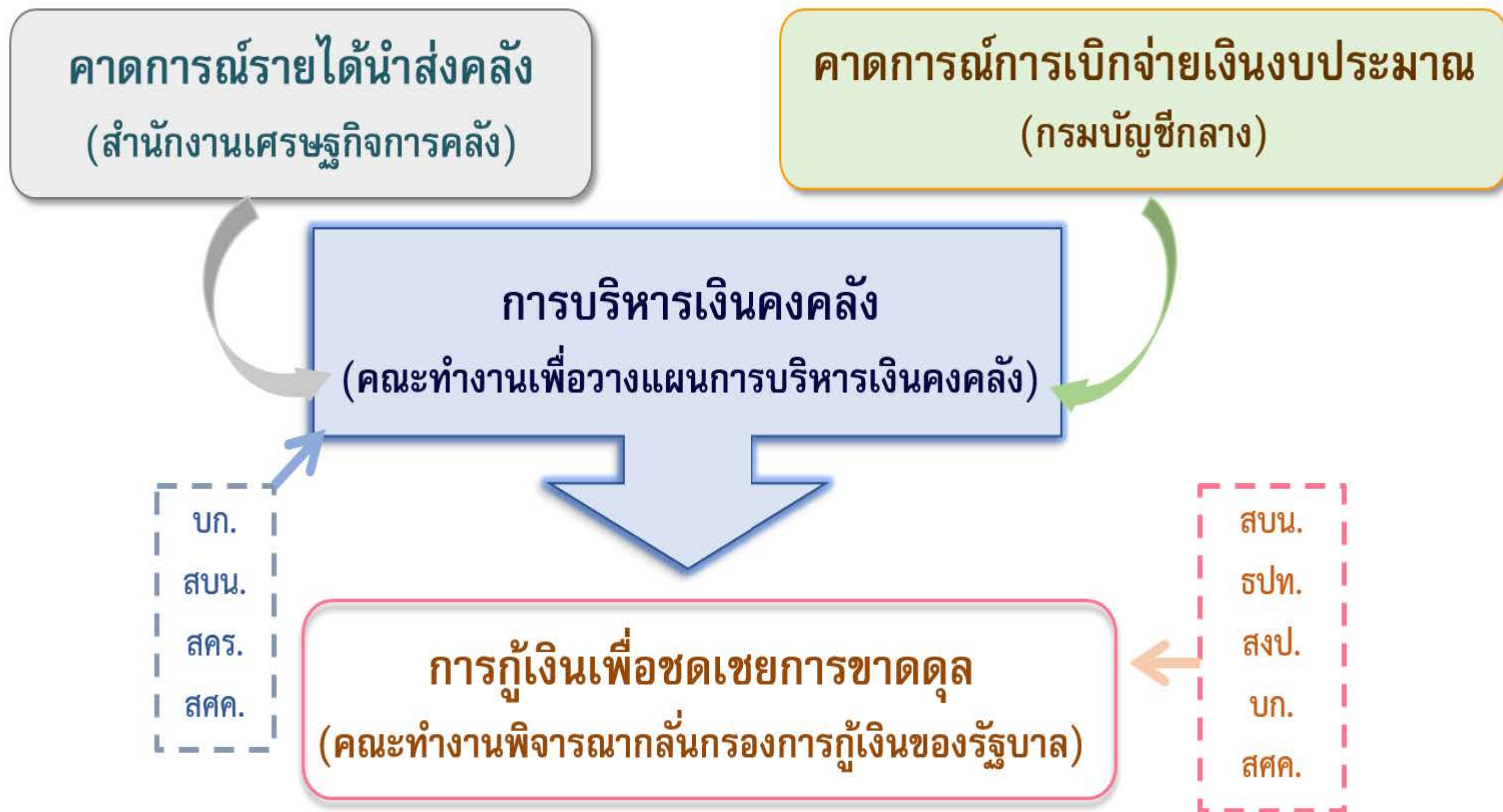
เงินคงคลังบัญชีที่ 1 หมายความว่า บัญชีเงินฝากกระแสรายวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งบรรดาเงินทั้งปวงที่พึงชำระให้แก่รัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เงินกู้หรือเงินอื่นใด หัวหน้าส่วนราชการที่ได้เก็บหรือรับเงินนั้น มีหน้าที่ควบคุมให้ส่งเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ 1

เงินคงคลังบัญชีที่ 2 หมายความว่า บัญชีเงินฝากกระแสรายวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งการส่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ 1 ให้กระทำได้แต่เพื่อโอนเงินไปเข้าบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ 2 เท่านั้น

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. รายได้นำส่งคลัง (Revenue)	2,524,249	2,540,218	2,344,494	2,446,630	2,551,457	2,665,430
2. รายจ่าย (Expenditure)	3,007,203	3,043,177	3,168,730	3,208,653	3,146,241	3,262,393
- ปีปัจจุบัน (Current Year)	2,792,105	2,788,323	2,943,860	3,012,156	2,932,563	3,088,435
- ปีก่อน (Carry Over)	215,098	254,854	224,870	196,497	213,678	173,958
3. ดุลเงินงบประมาณ (Budgetary Balance)	(482,954)	(502,959)	(824,236)	(762,023)	(594,784)	(596,963)
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ (Non Budgetary Balance)	92,274	33,500	99,270	42,274	(51,127)	(112,644)
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (Cash Balance Before Financing)	(390,680)	(469,459)	(724,966)	(719,749)	(645,911)	(709,607)
6. กู้เพื่อชดเชยการขาดดุล (Financing)	500,358	348,978	784,115	736,392	681,183	624,644
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (Cash Balance After Financing)	109,678	(120,481)	59,149	16,643	35,272	(84,963)
8. เงินคงคลังต้นปี (Opening Treasury Reserve)	523,758	633,436	512,955	572,104	588,747	624,019
9. เงินคงคลังปลายปี (Closing Treasury Reserve)	633,436	512,955	572,104	588,747	624,019	539,056

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หมายเหตุ : คณะทำงานเพื่อวางแผนการบริหารเงินคลังและคณะกรรมการพิจารณาการกู้เงินของรัฐบาลมีการประชุมเป็นประจำทุกไตรมาส

หน่วย: ล้านบาท

ปีงบประมาณ 2534 – 2540 : นโยบายการคลังสมดุล

- ปีงบประมาณ 2534 รัฐบาลได้จัดทำงบประมาณแบบสมดุลเป็นปีแรกในรอบ 30 ปี เพราะการจัดเก็บรายได้สูงกว่าที่คาดไว้มากจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้รัฐบาลลดบทบาททางเศรษฐกิจ

2548 - 2549

นโยบายแบบสมดุล

2550 – 2567

นโยบายแบบ
ขาดดุลต่อเนื่อง

ที่มา: สำนักงบประมาณ และกรมบัญชีกลาง

ปีงบประมาณ	ตามเอกสารงบประมาณ			ดุลงบประมาณจริง
	รายได้	รายจ่าย	ดุลงบประมาณ	
2548	1,250,000	1,250,000	0	20,865
2549	1,360,000	1,360,000	0	(55,592)
2550	1,420,000	1,566,200	(146,200)	(130,249)
2551	1,495,000	1,660,000	(165,000)	(87,568)
2552	1,604,640	1,951,700	(347,060)	(507,476)
2553	1,350,000	1,700,000	(350,000)	(75,788)
2554	1,770,000	2,169,968	(399,968)	(285,848)
2555	1,980,000	2,380,000	(400,000)	(317,657)
2556	2,100,000	2,400,000	(300,000)	(239,012)
2557	2,275,000	2,525,000	(250,000)	(384,325)
2558	2,325,000	2,575,000	(250,000)	(394,441)
2559	2,386,000	2,776,000	(390,000)	(395,608)
2560	2,370,078	2,923,000	(552,922)	(536,512)
2561	2,499,642	3,050,000	(550,358)	(482,954)
2562	2,550,000	3,000,000	(450,000)	(502,959)
2563	2,731,000	3,200,000	(469,000)	(824,236)
2564	2,677,000	3,285,963	(608,963)	(762,023)
2565	2,400,000	3,100,000	(700,000)	(594,784)
2566	2,490,000	3,185,000	(695,000)	(596,963)
2567	2,787,000	3,480,000	(693,000)	

